

Трафик на хора

Как да го разпознаем и да се предпазим

*Практически наръчник за жени
бежанки в България*

Защо да прочетеш ТОЗИ НАРЪЧНИК

Ако си в България като бежанка,
имаш нужда от работа,
други хора зависят от теб,
нямаш сигурно жилище
нямаш сигурност за утрешния ден,

това може да те направи по-уязвима за хора, които искат да се възползват от теб.

Ако попаднеш в ситуация, в която:

- работиш, но не ти плащат
- обещанията и уговорките не се спазват
- нямаш контрол върху живота и решенията си
- те принуждават да правиш неща, които не искаш

това не е нормално и не е твоя вина.

Това е **трафик на хора** и е сериозно нарушение на българското законодателство

Понякога това **започва като „помощ“**.

Друг път като работа или обещание за по-добър живот за теб и децата ти.

Понякога идва от непознати, но много често от хора, които изглеждат мили и загрижени.

Какво има в наръчника?

Тук ще намериш информация, която може да ти помогне:

- да разпознаеш опасни ситуации
- да разбереш кога „помощта“ може да се превърне в контрол
- да знаеш какви са твоите права в България
- да разбереш защо в трудни моменти решенията понякога са по-трудни
- да знаеш към кого можеш да се обърнеш за подкрепа

Какво е трафик на хора?

Трафикът на хора е, когато някой се възползва от друг човек и го контролира с цел печалба.

Той не означава само отвлечане или насилие и не винаги включва пътуване.

Как изглежда трафикът на хора в реалния живот?

- работиш, но не ти плащат или ти плащат много по-малко от обещаното
- условията се променят, а ти не можеш свободно да си тръгнеш
- някой държи документите ти или контролира парите ти
- не можеш свободно да вземаш решения за живота си
- заплашват те с полиция, връщане или с нещо лошо за близките ти
- те принуждават да правиш неща, които не искаш

трафик може да има дори когато първоначално си се съгласила

Как примамват трафикантите?

Трафикантите са майстори на лъжите и фалшивите обещания. Те ще се опитат да спечелят Вашето доверие, като Ви обещават неща, които звучат твърде хубаво, за да са истина.

Бъдете подозрителни, ако обещанията изглеждат твърде добри!

Бъди внимателна, ако някой:

- обещава бърза работа или много добри условия
- предлага помощ с документи „по лесния начин“
- настоява да вземеш решение веднага
- казва, че „няма нужда да питаш никого“ или да търсиш съвет

Какви форми може да има трафикът на хора?

Трафикът на хора не изглежда еднакво във всички случаи. Той може да се прояви по различни начини, в зависимост от ситуацията и уязвимостта на човека. Важно е да знаеш, че всички тези форми са опасни и не са твоя вина.

Трудова експлоатация

Това е една от най-често срещаните форми. Може да включва:

- работа без заплащане или с много по-ниско заплащане от обещаното;
- прекалено дълго работно време без почивка;
- лоши и опасни условия на труд;
- невъзможност да напуснеш работата.

Трудовата експлоатация може да се случи в ресторанти, хотели, ферми, домашна работа, почистване и други.

Трафикът на хора може да изглежда различно, но във всички случаи включва контрол и липса на свободен избор

Принуда към просия или други дейности

Понякога хора биват принуждавани да просят, да извършват дейности, от които други печелят, или да участват в незаконни действия, без да имат реален избор.

Контрол чрез дългове и зависимост

В някои случаи човек бива поставен в дългова зависимост – казват му, че „дължи пари“ за пътуване, жилище или храна и трябва да работи, за да ги изплати. Това е форма на контрол и експлоатация.

Сексуална експлоатация

Сексуалната експлоатация е форма на трафик, при която жена или момиче е принуждавана, контролирана или поставена в зависимост, за да извършва сексуални действия против волята си. Това може да се случи чрез заплахи, страх, измама или злоупотреба с трудното ѝ положение.

Ако не можеш свободно да откажеш, да си тръгнеш или да вземаш решения за себе си, това не е нормална ситуация.

Как да разберем, че сме в опасност?

- карат те да предоставяш сексуални услуги против волята си
- някой друг определя кога, с кого и при какви условия това се случва
- печалбата отива при друг човек, а не при теб
- заплашват те, манипулират те или те държат в страх
- използват дълг, документи или зависимост, за да те контролират
- не можеш свободно да си тръгнеш или да кажеш „не“

Как може да започне

Обещания за работа, пари или сигурност

Понякога започва с предложение за работа или доходи, което постепенно се променя и включва очакване за сексуални услуги, представени като „част от работата“ или „временно решение“.

Манипулация чрез отношения

В някои случаи започва чрез лична връзка, в която другият човек първо показва грижа и подкрепа, а по-късно започва да използва чувствата, за да поставя условия и изисквания.

Използване на социални медии и интернет

Онлайн контактите могат да прераснат от разговори в предложения за срещи, пътуване или работа, които постепенно водят до изолация и зависимост от един човек.

Капан чрез „помощ за пътуване“

Предложението за пътуване или място за живеене понякога идва без ясни условия, които се появяват по-късно и включват очаквания, свързани със сексуални услуги.

Икономическа уязвимост

Когато липсват пари, дом или подкрепа, рискът от сексуална експлоатация се увеличава, защото се приемат решения, които иначе биха изглеждали неприемливи.

Разлика между трафик на хора и каналджийство

Често тези две понятия се бъркат, но е важно да знаеш разликата, защото от нея зависи дали си в опасна ситуация и каква помощ можеш да получиш.

Понякога хората се съгласяват на пътуване или работа, без да подозират, че по-късно могат да бъдат поставени под контрол или принуда. Затова е важно да разпознаваш кога една ситуация вече не е нормална.

Каналджийство

Каналджийството обикновено означава помощ за незаконно преминаване на граница срещу заплащане.

В такива случаи:

- предварително е договорена сума
- целта е достигане до определено място
- след пристигането контактът с човека, който е помогнал за пътуването, обикновено приключва

Трафик на хора

При трафика на хора целта не е само пътуването, а използването на човека.

Това означава, че:

- контролът продължава и след пристигането
- може да има измама, заплахи или принуда
- човекът губи свободата си да решава как да живее и работи

Каналджийството може лесно да се превърне в трафик на хора

Ако след пътуването:

- ти казват, че „дължиш пари“ и трябва да работиш;
- някой контролира живота ти или ти взема документите;
- не можеш свободно да си тръгнеш или да откажеш.

Примери за измамни обещания

Хората, които се занимават с трафик на хора, рядко започват с насилие. Много по-често започват с обещания, които звучат като решение на проблем.

Тези обещания често са насочени точно към нещата, от които имаш най-голяма нужда.

Обещание за работа

Обещават ти една работа, но след това условията се оказват съвсем други. Работата е по-тежка, на друго място, при друг работодател или без договор и заплащане.

Събиране на семейството

Казват ти, че ще помогнат да доведеш децата си или да събереш семейството си, но това не се случва или се използва, за да те държат зависима и да приемаш все повече условия.

Обещание за жилище

Обещават сигурно място за живеене, но се оказва, че условията са лоши, опасни или че не можеш да напуснеш жилището свободно, защото е обвързано с работа или „дълг“.

Документи или статут

Уверяват те, че могат да „уредят“ документи или правен статут по бърз и лесен начин, но нямат право да го направят и използват това обещание, за да упражняват контрол.

Пътуване или заем

Предлагат да платят пътуване или да ти дадат заем, но по-късно се появяват скрити условия и дълг, който трябва да „изплащаш“ с работа или услуги.

Брак или осиновяване

Дават лични обещания за брак, семейство или осиновяване, които се използват, за да спечелят доверието ти и да те поставят в зависима ситуация.

Образование или обучение

Обещават достъп до курсове или образование, но информацията е неясна, няма документи и често се очаква да „работиш в замяна“.

Трафикантите често използват психологически натиск и манипулация, за да спечелят доверие и да ограничат избора ти.

Как да разпознаеш контрола

Хората, които се занимават с трафик действат постепенно и използват различни начини, докато намерят начин да те държат зависима.

Използвай следните въпроси, за да провериш дали някой упражнява контрол върху теб:

- Някой заплашва ли мен или близките ми?
- Задържат ли ми парите или заплатата, и решава ли някой друг как да харча парите си?
- Имам ли свободен достъп до документите си по всяко време?
- Мога ли свободно да говоря с други хора и имам ли телефон и достъп до него?
- Мога ли да казвам „не“ и да вземам решения за живота си?
- Казват ли ми, че дължа пари, които трябва да „изплащам“ с работа или услуги?
- Карат ли ме да правя нещо незаконно или нещо, за което после ме е страх?
- Заплашват ли ме, че ще навредят на децата ми, семейството ми или на хора от общността ми?

Ако отговорът на някой от тези въпроси е „ДА“ за теб или за твои близки, е възможно да си попаднала в опасна ситуация. Това не е твоя вина и не трябва да оставаш сама с този проблем.

Потърси помощ незабавно:

- При спешни случаи телефон 112
- При риск от трафик на хора: Национална комисия за борба с трафика на хора тел. 02 807 80 50
- Гореща линия за пострадали от насилие 0800 1 86 76

Как да разпознаеш експлоатацията

Експлоатацията често е част от трафика на хора.

Тя може да се прояви както в условията на работа, така и в условията на живот.

Понякога тези условия се появяват постепенно и започват да изглеждат „нормални“, особено когато човек е в трудна ситуация.

Лошите и унижителни условия не са нещо, което трябва да търпиш.

Провери дали си подложена на експлоатация във връзка с работата или начина на живот и настаняване. Отговори на следните въпроси:

- Работя ли по 10, 12 или повече часа на ден, без почивни дни?
- Работя ли в опасна или много тежка среда?
- Имам ли трудов договор или работя без договор?
- Получавам ли обещаното заплащане, или не ми плащат изобщо?
- Удържат ли или манипулират ли заплатата ми под различни предлози?
- Имам ли здравни осигуровки и основни трудови права?
- Живея ли в нездравословни, пренаселени или опасни условия?
- Изолирана ли съм от външния свят и от достъп до информация и помощ?
- Принудена ли съм да живея на работното си място?
- Мога ли свободно да напускам мястото, където живея?

**Ако разпознаваш такива условия, имаш право на помощ и защита!
В следващата част ще намериш информация какво можеш да
направиш и към кого да се обърнеш.**

Как да се защитим и да потърсим помощ

Дори и да сте в трудна ситуация, има начини да се предпазите и да намерите подкрепа.

Не забравяйте: Вината никога не е Ваша, ако станете жертва!

Познавайте правата си – Вашата сила е в знанието!

Временна закрила

Ако имате статут на временна закрила в България, Вие имате права! Те включват право на пребиваване, достъп до жилище, до пазара на труда, социална и медицинска помощ, както и право на образование. Питайте и настоявайте за тези права!

Трудово законодателство

В България има закони, които защитават работниците. Всеки има право на:

- Писмен трудов договор, преди да започне работа
- Никога не работете само по устна уговорка!
- Справедливо и навременно заплащане на труда
- Нормално работно време и почивни дни
- Безопасни условия на труд
- Здравни осигуровки

Пазете документите си

Личните ти документи са САМО твои!

Никой няма право да ги взема или да ги държи вместо теб – нито работодател, нито човек, който ти предлага помощ.

Когато някой вземе документите ти, той може да те контролира чрез страх – да те сплашва с полиция, депортация или проблеми със статута ти.

Без документи човек трудно може да потърси помощ, да си тръгне или да защити правата си.

Запомни!

Ако някой иска да задържи паспорт, лична карта или карта за временна закрила, това е сериозен предупредителен знак за риск от контрол и трафик на хора.

Бъдете информирани и бдителни

Не вярвайте на всичко!

Търсете информация за работа, жилище и права от официални източници или доказани неправителствени организации (НПО).

Избягвайте "обяви", които звучат прекалено добре или се разпространяват само в затворени групи без проверка.

Проверявайте предложенията

Ако Ви предлагат работа или жилище, питайте за всички подробности.

- Какво точно ще работите?
- Къде ще живеете?
- Какво е заплащането и кога ще го получавате?
- Ще имате ли трудов договор?
- Какви са условията за пътуване?
- Кой плаща разходите?
- Ако нещо не е ясно или Ви се струва подозрително – бъдете внимателни!

Избягвайте "скрити" такси или дългове

Не приемайте предложения, които изискват да „изплащате“ големи суми пари или да работите без заплащане, за да „покриете“ разходи за пътуване, настаняване или други „услуги“.

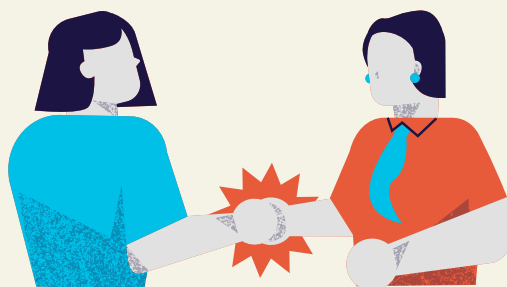
"Изгодни" обяви

Бъдете особено внимателни с предложения, които обещават много високи заплати или "специални" услуги за транспорт. Те често са капан на контрабандни мрежи, които водят до експлоатация.

Изграждайте мрежи за подкрепа

Не сте сами!

Дори в трудна ситуация не си сама. В България има други жени бежанки, общности и организации, които могат да ти дадат подкрепа, информация и помощ.

Използвайте социалните медии с разум! Винаги проверявайте източниците и не се доверявайте на анонимни предложения.

Свържи се с общността!

Общувай с други жени бежанки. Споделянето на опит и информация е много важно и може да ти помогне да се предпазиш от риск.

В много общности се създават групи в платформи като Telegram и WhatsApp. Попитай в твоето комюнити как можеш да се свържеш с други хора, които са в същата ситуация като теб. Често именно така се намира полезна и навременна информация.

Потърси помощ от неправителствени организации

В България има неправителствени организации, които помагат на бежанци и на хора, пострадали от трафик и експлоатация. Те могат да ти предоставят правна помощ, психологическа подкрепа, подслон и съвети.

Много от тези организации имат хора, които говорят твоя език или могат да осигурят превод. Помощта им е безплатна и е насочена към твоята безопасност и защита.

Къде да намериш организации, които помагат на бежанци

В България има много неправителствени организации, които помагат на бежанци и на хора, пострадали от трафик.

Те могат да Ви предоставят правна помощ, психологическа подкрепа, подслон и съвети.

Основни и широко разпознаваеми организации

UNHCR България. Работи с хора, търсеци международна закрила и бежанци – информация, насочване, защита на права.

Български червен кръст. Хуманитарна помощ, социална подкрепа, работа с бежанци и уязвими групи.

Каритас България. Социални и интеграционни услуги, подкрепа за бежанци, жени и семейства.

Организации, специализирани в работа с бежанци

Съвет на жените бежанки в България. Работи специално с жени бежанки.

Фондация Мисия Криле. Подкрепа за интеграция на бежанци – социална, образователна и общностна работа.

Български хелзинкски комитет. Правна помощ и защита на човешки права, включително на бежанци и мигранти.

Фондация за достъп до права – ФАР. Правна помощ за бежанци, мигранти и хора без документи.

Български съвет за бежанци. Предоставя информация, подкрепа и насочване към услуги.

Глас в България. Подкрепя мигранти и бежанци с информация и достъп до права и услуги в България.

Организации, работещи с жени, насилие и трафик

Фондация Дигнита. Prevenция на трафика на хора и подкрепа за жени в риск и пострадали от експлоатация.

Асоциация Анимус. Подкрепа за жени, преживели насилие, кризисни услуги, психологическа помощ.

Фондация П.У.Л.С. Работи с хора, пострадали от насилие, включително жени и деца в риск.

Жертвите на трафик имат права!

Жертвите на трафик на хора имат същите права като всички хора, пострадали от престъпление, както и допълнителни специални права.

Тяхната цел е да осигурят безопасно пространство, в което човек да се успокои, да се възстанови и да може без натиск да вземе решения за себе си и бъдещето си

Право на информация

Имаш право да знаеш каква е ролята ти в наказателния процес и какво се случва по твоя случай

Безплатна адвокатска помощ

Имаш право на адвокат без заплащане. Можеш да получиш такава помощ, като се свържеш с **Националната линия за борба с трафика на хора (02 807 80 50)** или с **Националната линия за правна помощ (0700 18 250)**.

Безопасност и защита на личния живот

Имаш право да бъдеш защитена от заплахи и насилие, а личната ти информация да остане поверителна

Право на обезщетение

Имаш право да получиш обезщетение за вредите и страданията, които си преживяла

Специални права за жертви на трафик

Тези права съществуват, за да ти дадат време, сигурност и подкрепа, докато решиш какво искаш да направиш.

Настаняване в защитен приют

Имаш право на безопасно място за настаняване, където да бъдеш защитена и подкрепена

Период за размисъл

Имаш право на време, в което да се възстановиш и да решиш какви стъпки искаш да предприемеш, без натиск

Право да не бъдеш наказвана

Не можеш да бъдеш разследвана или осъждана за действия, които си била принудена да извършиш в резултат на трафик

Какво да направите, ако се чувствате застрашени или експлоатирани

Не се страхувайте да действате!

Ако нещо Ви се струва нередно, ако сте подложени на насилие, заплахи, ако не Ви плащат или Ви принуждават да правите нещо против волята си – не се колебайте да потърсите помощ.

Вината не е Ваша! Потърсете помощ!

Горещи линии за борба с трафика на хора

Има Национална комисия за борба с трафика на хора, където можете да получите анонимна помощ и съвет

Телефон 02 807 80 50

Горещи линии за преживели насилие

Гореща линия за пострадали от насилие

Телефон 0800 1 86 76

Обадете се на полицията

Ако сте в непосредствена опасност или сте свидетел на престъпление, свържете се с полицията

Телефон 112

Организации

Свържете се с организации, които работят с бежанци. Те могат да Ви насочат и да Ви предложат конкретна подкрепа.

Запазете доказателства! Ако е възможно и безопасно, запазете всякакви доказателства: съобщения, обяви за работа, снимки на условията, имена на хора. Това може да помогне на властите и организациите да Ви защитят.

UNHCR
The UN Refugee Agency

България

Dignita

CSD

Този обучителен наръчник е разработен в сътрудничество между фондация „Дигнита“ и Центъра за изследване на демокрацията и подкрепата на Върховния комисариат на ООН за бежанците в подкрепа на професионалистите, ангажирани с противодействието на трафика на хора.

office@dignita.bg
www.dignita.bg
+ 359 887 081 473
fb.me/DignitaFoundation